Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Kökstidningen.

Annons- och Hushålls-Tidning.

N:o 21. Lördagen den 22 Maj 1852.

Kyrko-Tidningar.

6 Söndagen efter Påsk predika:

I Domkyrkan:

Mässangen: . Past. Olsson.
Högmessan: v. Pastor Hegardt.
Aftonsången: Comminister v. Past. Claësson.

I Christinæ Kyrka:

Kl. Högmessan (kl. 10) Bat. Pred. v. Past. Kindberg.
Tyska Aftonsången (kl. 2) vicar. Past. Prehn.

I Garnisons-kyrkan:

Högmessan: Bat. Pred. v. Past. Lundgren.

I Fattighus-kyrkan:

. Pastor Hallén.

I Hospitals-kyrkan:

. Past. Mag. Landtbom.

Bok-Annonser.

I morgon Söndagen den 23 Maj utkommer från C. Petersens Lithografiska Inrättning och Boktryckeri

Illustreradt nyaste Söndagsmagasin,

VI årgången N:o 21.

INNEHÅLLANDE:

Fredrik den Store efter slaget vid Collin, med planch. — Marstrand och "Sveriges Gibraltar," forts. o. sl. fr. N:o 20. — Nicholas Dunks, forts. o. sl. fr. N:o 20. — Hamburger Tonhalle-Polka, 2 Notplancher. — En dröm. — Consistorial-Synagogan i Paris, planch. — Kaleidoskop.

Å detta veckoblad, som hvarje Söndags morgon kl. 7 utgifves i stor qvart om 8 trespaltiga sidor, kan prenumereras så väl å alla rikets Postkontor och Boklådor som hos utgifvaren med 4 R:dr B:co för hela året. Bladet tillsändes prenumeranterna kostnadsfritt.

Götheborg den 22 Maj 1852.

(98.)

Hos **C. PETERSEN** finnes

ständigt lager af

Svenska Konnossementer i Boktryck
D:o D:o „ Stentryck
Engelska D:o „ D:o
Svenska Vexel-blanquetter.
Franska D:o (Tertia).
Qvittenser.
Förpassnings-, Frakt- och Förebudssedlar.
Hyreskontrakt.
Linierade Räkningar.
Stort sortiment af Vin-, Punsch- och Bischoffs-Etiquetter.

Eau de Cologne- och Luktvattens-Etiquetter.
Hattbottnar.
Sörjkort och Sörjbref.
Adress- och Visitkort.

Obs. Beställningar å alla slags arbeten i Bok- eller Stentryck utföras med skyndsamhet och till det mest billiga pris. (87.)

Af M:ll Lenormands berömda Spåkort,
med tryckt förklaring,
finnes ännu några exemplar att tillgå mot 32 sk. b:co. Requirenter i landsorten kunna få den kostnadsfritt med posten, då man vänder sig till utgifvaren

Götheborg d. 22 Maj 1852.
C. PETERSEN.
(99.)

Till Salu.

Enkefru Lundgren på Stampen försäljer utmärkt godt Blandsädsmjöl, passande till fourage för hästar, på samma ställe finnas lefvande änder till salu. (90)

Fint Brasil-Kaffe, hos
(FRED. GEO. BERGSTRÖM.
(91.)

Hos undertecknad finnes ett större lager af nya Stöflor, af utsökt Rossläder, äfven med dubbla sulor till våren.

A. CARLSSON,
Skomakare-mästare;
boende i Snickaremäst. Barcks hus vid Manégen.
(92.)

Cichoria,
i grönt omslag, så väl i minut som parti, hos
CARL von BERGEN.
(93.)

Råg- & Hvetemjöl,
förmalet af utmärkt god och renharpad Säd, hos
BRAG & GÄDDA.
(83.)

Färsk Lax,
från
Jonsered
och
Åhs Kloster,
inkommer nästan dagligen under sommaren till försäljning hos
WICKMAN & STILLSTRÖM.
(81.)

Utbjudes hyra.

Uti huset N:o 43 vid Sillgatan finnas nu genast att hyra för 1 à 2 ungkarlar ett snyggt möbleradt Rum med sängkläder samt egen ingång; öfverenskommelse kan ske i andra våningen af nämnde hus.
(94.)

Diverse

I huset N:o 27 i nya Haga, näst intill Husarstallet, emottages till husbröds bakning alla sorters mjöl, så väl finare som gröfre, och utlofvas reelt behandlingssätt.
(95.)

Några hyggliga flickor kunna få lära att väl sy kläder; vidare besked lemnas hos
CLARA JOSEPH. APELQVIST.
Södra Larmgatan.
(96.)

Tvätt.

Undertecknad, boende uti f. d. Handlanden P. Olehns hus N:o 10 vid Kungsgatan, emottager alla sorter tvätt, äfven större tvättar efter tjog så väl som för styck, allt till det billigaste och med skyndsamhet.
JOHANNA BERGSTRÖM.
(97.)

Nästa N:o utgifves Lördagen den 29 Maj.
Götheborg, C. Petersens Officin 1852.

Scen från Riksdagen i Linköping år 1600.

När Arel Kurk gjorde sig tillreds att stiga fram, utropade härolden den hertigliga nåden för honom och de öfrige, nemligen Hogenschild och Claes Bjelke, Carl Gustaf Stenbock, Erik Abrahamsson Leyonhufwud, Christoffer Claes Horn, Göran Posse och Arfwid Eriksson Stålarm, hwilka icke egentligen woro utförde för att dö, utan till det, som icke war föga lindrigare, till att se deras wänner aflifwas. Hwartill tjente denna grymhet? Icke till annat, än att wäcka inre hat och hämdekänsla. De woro ju alla lika brottsliga, och det war ju uppenbarligen, att med skarpare drag framställa handlingens orättwisa. Skedde detta för att injaga förskräckelse, och för det hertigen derigenom wille wisa, hwad han kunde wara, så war denna kalla beräkning i alla afseenden en barbarisk tortur. Då biskoparne icke kunde förmå någon att bekänna sig brottslig, bemödade sig den owärdige Erik Göransson Tegel, som ej kunde mättas af det blod, som flöt för hans fötter, att öfwertala ätstilliga herrar, färdeles grefwe E. Brahe och Göran Stjernsköld, att wederlägga deras försäkringar om deras oskuld; men deßa herrars redbara och höga tänkesätt förbjödo dem att falla till en sådan låghet.

De döda kropparne sweptes i slottsfogden Peder Matsson Stjernfeldts hus, och bisattes i domkyrkan, hwarest de stodo lik ofwan jord på norra sidan, som befaldt war, tills biskopen nödgades skrifwa till kongl. sekret. Michael Olofsson och begära föreskrift om begrafningen, för den swåra lukten och stanken skull. Äfwen efter deras död kunde hertigen icke dölja sitt wrefiga sinnelag mot deßa olyckliga, hwilket nogsamt röjdes i hans swar från Nyköping den 8 April 1600 på biskopens förfrågan angående begrafningen, deruti det heter, att grafwarne ej skulle hwälfwas eller höjas öfwer jorden, utan liken i en, högst två rätt och slätt nedläggas på norra sidan, wid westra dörren i domkyrkan, och efter orden: "Så framth annat skeer, då skole j weete att wi icke wele hälle ider thet til gode." Sparrens lik fördes likwäl till Öja kyrka wid Sundby i Södermanland, der ett wackert epitaphium uppsattes öfwer honom, med en lång minnesskrift på latin, som kan läsas i Stjernmans Höfdingaminne.

— — — — — — — — — —

Slut.

Ett äfwentyr med Spanska Röfware.

Berättadt af en Engelsk Officer.

Om hösten 1829, då min korta permission led till slut, lemnade jag England, för att återwända till Gibraltar. Den lätthet, hwarmed man nu för tiden kan fara hit och dit på Medelhafwets ångbåtar, ger "den gamla klippan" (old rock) ett ökadt wärde för alla officerare, som der ligga i garnison. Men denna gången wille jag och min gamla krigskamrat, öfwerstelöjtnant P., färdas landswägen. Wi reste öfwer Ostende, Brüssel, Paris och Bordeaux till Toulouse, och derifrån genom en interessant bergstrakt till Perpignan. Här måste wi uppehålla oß några dagar; ty genom ett ihärdigt regn hade de små bergströmmarne förorsakat öfwerswämningar. Då wägarne åter blefwo farbara, kommo wi utan äfwentyr till Barcellona, der wi tillbragte en ganska angenäm wecka. Den 7 November togo wi plats i diligencen, som gick till Valencia. De spanska diligencerna likna de franßyska; men i Frankrike reser man grufligt långsamt, då deremot en spansk postwagn inom en timme wanligen lägger nära nio engelska mil till rygga. Wagnen har hela åtta till tolf dragare, dels hästar, dels mulåsnor, allt som det paßar sig. Mayoralen (konduktören) sitter på kuskstätet och för det brokiga spannet nästan endast medelst ljudet af sin röst. Han har hwarken tömmar eller piska, u-

tan ropar hästarne wid namn, såsom Capitana, Juanito, Tomasina o. s. w., än smekande, än hojtande, efter omständigheterna. Emellanåt hoppar han af, springer bredwid åkdonet och fyller fickorna i sin korta jacka med stenar, som han, åter uppstigen, med mycken färdighet kastar på den kamp, som wisar sig trög eller bångstyrig. Med hwarje stenkast följer en åska af swordomar, och denna manöwer har alltid sin goda werkan.

Wi woro nio paßagerare. I coupén suto don Francisco de F., general-löjtnant wid spanska armén, samt twenne spanska köpmän; i wagnens medlersta del äfwen en spansk köpman samt en korpulent och lustig franciskan, öfwerste P. och jag. Den efterste delen intogs af herr W. B., en ung engelsk resande och en annan franciskan, hwilken genom sin magerhet och swårmodighet starkt kontrasterade med sin embetsbroder. Wi färdades en romantisk wäg öfwer wågformiga kullar, med beständig utsigt åt hafwet. Mot natten kommo wi till Tarragona, der wi rastade i sex timmar. Sådana hwilostunder bestås hwarje natt. Den 8:de paßerade wi ett präktigt landskap. En half timme före solens nedgång foro wi utföre en höjd, till stranden af Ebro, satte oß öfwer den brusande strömmen i en färja, och landade wid byn Amposta i prowinsen Valencia. Wärdshuset i Amposta, der wi hade wår natt-station, war det bästa, wi hittills funnit i Spanien. Glade och hungrige satte wi oß ned till en förträfflig aftonmåltid. Spanska generalen war wid särdeles godt lynne; han klappade mig förtroligt på axeln, kallade mig sin wapenbroder och förtäljde sina ärofulla bedrifter wid Baylen och annorstädes. Klockan tu om morgonen fortsattes resan i det herrligaste månsker. Det gick uppföre hela wägen, och då wi kommo till en bergsrygg, gick det fot om fot. Så tillbragtes en tråkig timme, och wi hade just kommit på jemn wäg, då wi fingo höra ett befallande alta (halt)! Jag tog genast af mig mitt dyrbara fickur och stoppade det i en af de många läderfickorna i wagnen. På min inrådan gjorde min wän sammaledes. En bewäpnad man af barbariskt utseende kom och öppnade wagnsdörren, och bad oß, temligen ohöfligt, att stiga ur. Den spanska köpmannen och öfwerste P., som suto närmast, hörsammade genast, och jag ärnade mig också ut, då jag märkte, att min granne midtemot, den muntre brodren franciskanen, hade krupit in i wagnshörnet så långt han kunnat, och låtsade sofwa. Jag hade den grymheten, att ruska honom duktigt, och hwiska honom i örat: "Helige fader, några herrar bofwar utbedja sig den äran, att få tala ett par ord med er." Alla repliker woro fåfänga, den otålige främlingen såg oß skarpt i synen, och wi stego ur wagnen. Här framtedde sig en majestätisk scen. Deligencen hade stadnat på en liten platå, ungefär i medlersta regionen af det wäldiga berget, öfwer hwilket landswägen går, och med hwilket Sierra del Huey slutas åt sjösidan. Till höger syntes en mycket twär, med tjock skog bewärt sluttning; till wenster, endast omkring fyra alnar från landswägen, sköt berget ut öfwer hafwet. Wi sågo i månskenet en grupp af farkoster med trekantiga segel, förda af en frisk östanwind.

Röfwarne omringade oß så fullständigt, att wi lika litet kunde tänka på att undkomma, som att fätta oß till motwärn. Under det wi stego ur, låg en af banditerna på knä; han hade med bößan lagt an på oß och obserwerade alla wåra rörelser. Generalen och de båda köpmännen måste först afleswerera sin egendom; sedan gingo det på kaptenens wink, åt sidan. För mig war de, ett ganska obehagligt skådespel, att se den gamle krigsmannen och befälhafwaren darrande och dödsblek. Då ordningen kom till mig, framträdde jag med allt möjligt dödsförakt och förerade röfwaren. Det war en wacker, medelåldrig karl, med brun ansigtsfärg och af medelmåttig längd. Wärds-

löst, men med ädel hållning stödde han sig på sin korta bössa och framräckte wenstra handen, i det han sade: "Su dinero" (edra pengar). Tigande gaf jag honom min börs, som innehöll omkring fyratio dollars i guld- och silfwermynt. Han skakade den. "Huru mycket är här?" Jag sade honom summan, och tillade: "Det är allt hwad jag ägerz men jag ber er lemna silkespungen åter. För er har den intet wärde, men wäl för mig; ty den är en present." Han såg först på pungen och sedan på mig, men swarade icke, utan stoppade pungen i sin ficka. "Tag nu fram klockan!" — "Jag har ingen." — "Hwad? ingen klocka?" frågade han med hotande blick. "En så fin herre ingen klocka? Det är omöjligt. Tag fram den utan krus." — "Jag lemnade min klocka qwar i Barcellona, då jag fick höra, att det skulle wara osäkert här i nejden; nu ser jag, att man haft rätt." Jag kan ej finna ord att beskrifwa den blick, han nu gaf mig. Deri låg en blandning af häpnad och misnöje, och likwäl kunde jag urskilja, att ett bifallande smålöje war i annalkande. Han pauserade ett ögonblick; derefter fortfor han i en mildare ton: "Ni är främling. Det hörs på uttalet. Hwarifrån kommer ni?" — "Jag är Engelsman, engelsk officer, och denne (här pekade jag på öfwerste P., som stod helt lugn bakom mig) är min kamrat." "Walientes son los Ingleses" (Engelsmännen äro ett tappert folk) utropade han med lifligbet. "I la guerra de la independencia (befrielsekriget) har jag slagits wid deras sida."

Nu kunde han ej längre återhålla sitt löje, och sade: "Waya suba usted" (gå och sätt er upp!) — "Queda usted con Dios!" (Gud ware med er!) swarade jag, och afträdde. Då min wän kom och lemnade honom sin börs, frågade han: "Compane del otro?" (kamrat med den andra?) Öfwerste nickade. "Y militar tambien?" (också militär?) — "Ja, till er tjenst." — "Dame su reloi!" (gif mig er klocka.) — "No tengo" (jag har ingen) swarade öfwersten och knäppte upp rocken. — "Anda" (gå!) och dermed slut på förhöret med oss båda.

Derefter afgåfwo den tjocka franciskanen och de öfriga Spanjorerna sina penningar och ur, och röjde derwid starka symptomer af fruktan. Allrasist fingo wår landsman B. och den magra franciskanen företräde. Under hela tilldragelsen hade B. med beundranswärd köld stått och afteckuat scenen, och allt war frappant likt.

Sedan wi allesamman åter intagit wåra platser, började röfwarne rådslå sinsemellan, om hwad de nu skulle företaga. "Que haremos con el equipage?" (huru skola wi göra med sakerna?) frågade en bland dem, hwilken ställt sig som sköldwakt wid wagnen. Denna fråga war högst oangenäm för de flesta af oss; men kaptenen tog oss ur wår förlägenhet, i det han indrog sköldwakten. Några ögonblick derefter kom en fram till wagnsdörren och sade: "Om lifwet är er kärt, så hållen intet eljud under det wi bryta upp. En god fjerdedels timme måsten j sitta stilla; sedan kunnen j fara widare." Snart märkte jag, att banditerna nedklättrade utför berget in i skogen; inom några minuter woro de förswunna. Nu stego wi alla ur wagnen. Mayoralen och hans medhjelpare stodo bredwid hwarandra, med hufwudet nedlutadt mot ryggen på en muldsna. Jag förebrådde dem deras feghet. "Wi äro icke fega!" sade konduktören förargad, tillade strax mera lugnt: "Hwad skulle wi göra? Om wi också warit wäl bewäpnade, huru skulle så få personer kunnat trotsa ett så talrikt röfwarband? Hade jag betraktat dem närmare och råkat igenkänna någon bekant, hwilket rätt wäl kunnat hända, skulle jag i blinken ha fått wandra in i andra werlden."

Wi togo ursäkten för god, gåfwo wåra olyckskamrater hwar sin klunk cognac, och fortsatte resan till staden Windroz. Här anmälte wi saken

inför en hederlig alcald, som försäkrade, att han ej skulle gifwa sig någon ro, förrän han låtit gripa hela bandet och skickat oß wåra penningar till Gibraltar. Det war nästan komiskt att se, med hwilken trumpen min generalen satt till bords, och huru förwånad han blef, då öfwerste P. och jag togo upp wåra klockor. "Hwad?" sade don Francisco. "Han j icke gett röfwarne edra klockor?" — "Wi ge wåra klockor åt röfware?" swarade jag. "Nej, nej! wi Engelsmän låta icke fråntaga oß annat än pengar. Förleden afton torde ni ha märkt, huru wi illfänats, att bli af med respengarne. Derföre äro wi just belåtna med äfwentyret i dag morse."

Den gamle generalen syntes icke finna smak i mitt skämt, och då wi om aftonen kommo till wår nya station, lemnade han diligencen, och for med annan lägenhet till Madrid, dit han blifwit kallad som kommendant.

Det återstående af resan gick för sig utan äfwentyr. Den 10 Nowember anlände wi till den praktfulla staden Valencia och togo in på ett ypperligt wärdshus, som jag får rekommendera hos alla mina i Spanien resande landsmän. Det heter: "Fonda de las quatro naciones." (De fyra nationernas wärdshus.)

Ärlighet hos Portugisiska Röfware.

En i Portugal bosatt Engelsman fick i Leira bref från en person, den han wisste war en bland hufwudmännen för ett röfwarband. Brefwet innehöll, det röfrarne woro underrättade om Engelsmannens afsigt att resa till Porto, der han ärnade lyfta en stor summa pengar, och som hans ställning således kunde tillåta honom, att wisa dem en tjenst, begärde de, att få låna tio moidorer, af hwilka de woro i werkligt behof, under de swåra konjunkturer, de nu måst widkännas; stället uppgafs, der han kunde lägga pengarne, hwilka man försäkrade honom det — skulle återbetalas på bestämd dag; men i händelse han icke wille uppfylla deras önskan, skulle han, på hwilken wäg som helst, icke uppnå ändamålet med sin resa, i tho att ett waksamt öga och en skarp klinga lurade i skogarne. — Hwad war här att göra? Wår gentlemans frn war ägarinna af många egendomar — i Portugal war han adopterad; deßutom hade han sig bekant, att om man också icke kunde berömma röfrarne för någonting annat, woro de likwäl kända för sin ordhållighet. Han begaf sig till Porto, och då han på hemwägen kom till der af hans korrespondent uppgifna stället, steg han ur wagnen och deponerade sina tio moidorer enligt förskrift. Postiljonen såg på honom, men röjde härwid ingen förundran; twertom mumlade han för sig sjelf det gamla ordspråket: "A bon entendedor, paucas palawras," och fortsatte derpå samtalet, som blifwit afbrutet då de höllo med wagnen. Dagen kom, på hwilken röfwaren lofwat betala, och Engelsmannen hade längesedan glömt bort hela affären; men då det blef mörkt, anmälte en betjent, att en muläsnedrifware begärde att få tala med herrn. Redan war karln i farstun och klef in i salen med en wärdighet och ett lugn, som hade det warit pastorn i församlingen. På Engelsmannens fråga, hwad han wille, swarade han wördnadsfullt: "He isso," räknade fram tio moidorer och lade dem på ett bord. "I dag är min skuld förfallen, och jag tackar ödmjukast för godt kredit. Skulle framdeles så hända, att senhor kan behöfwa pengar, och fordrar en liten återtjenst af oß, så skrif bara en biljett och lägg den på wårt gömställe; wi skola då göra allt hwad wi kunna. — "Jag ber senhor anmäla min wördnad för senhora." Derefter satte han hatten på, drog den ned i ögonen, och sprang utför trapporna. Knappt torde jag behöfwa nämna, att Engelsmannen aldrig begagnade det erbjudna biträdet. Röfrarne, deremot wände sig sedan ofta till honom, då de behöfde negociera, och han fick alltid ordentlig betalning.